

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, velja za celo leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanke plačuje se od peterostopne pet-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. — Upravnštvo naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanke t. j. administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Učiteljski shod.

Ni bila to radostna manifestacija, ki se je vršila danes v »Mestnem domu«. Z vseh obrazov natlačene dvorane je temveč odsevala svečana resnoba, a odločnost, kakršno je opazovati pri ljudeh, ki se zavedajo prižadete jim krivice ter so pripravljeni, se bojevati za svojo pravo do skrajnih sil. Bili so to naši pionirji za ljudsko prosveto obeh spolov, učitelji in učiteljice iz cele Kranjske. Prisotnih je bilo nad 500 učiteljev in učiteljic, nadalje deželni poslanci gg.: Ivan Hribar, C. Pirc, dr. Žitnik, Povše, Pogačnik, Jaklič, baron Lichtenberg ter ravnatelj Hubad, nadalje ravnatelj Levce, podžupan vitez Bleiweis, okraj. šolska nadzornika Zupančič in J. Maier, gimnazijski ravnatelj Senekovič, ravnatelj Šubic i. dr.

Shod je otvoril predsednik pripravljalnega odbora gosp. nadučitelj Gabršek, ki v svojem nagovoru najsrčneje pozdravlja prvi skupni sestanek vsega kranjskega učiteljstva.

Nato se izvoli na predlog gosp. Likarja z vzklikom za predsednika g. nadučitelj Gabršek, za podpredsednika gg. Jaklič in Scheschark, za zapisnikarje pa gg. Miklavčič, g. prof. Schrautner in učitelj g. Jak. Furlan.

Nato zopet povzame besedo predsednik, ki poudarja, da je z regulacijo uradniških plač nastala še večja razlika med plačami učiteljstva in uradništva. Zbrano učiteljstvo hoče danes podati postavodajalnemu zastopu verno sliko svoje bede in svojih težnj ter upa, da ga bo pri tem podpirala slavna deželna vlada in deželni šolski svet.

Deželni predsednik je zadržan, prišla pa sta dvorni svetnik grof Schaffgotsch in svetnik deželne vlade vitez Kaltenegger, ki ju pozdravi. Nadalje pozdravi deželnega šolskega nadzornika Hu-

bada, deželne poslance, v katerih rokah bo končna usoda našnjih sklepov.

Potem je govoril v podobnem smislu tudi nemško.

Deželni glavar pl. Detela je vsled bolezni zadržan ter pošilja pozdrave; deželnemu odborniku gosp. Povšetju je kot referentu šolstva naročil shod pozdraviti ter mu povedati, da je učiteljskim težnjam naklonjen kot popolnoma upravičenim. Deželni zbor bo skušal vse storiti, da se upravičenim zahtevam ugoditi.

G. državni in deželni poslanec dr. Ferjančič je pozdravil pismo, ker je zadržan, istotako se je opravičil deželni poslanec in odbornik dr. Schaffer v preprijaznem pismu ter izrekel svoje popolne simpatije, istotako tudi deželni poslanec vitez Schoepel. Končno sta se opravičila tudi deželna poslanca dr. Ivan Tavčar in dr. Majaron.

G. Engelbert Gangl, gromovito pozdravljan, govori vzneseno in prepričevalno, slikaje sramotni gmotni položaj kranjskega učiteljstva. Učiteljstvo trpi s svojimi družinami pomanjkanje, ki pritira lahko človeka do obupnosti. Brezsrčen je, kdor noče pomagati poštenemu in zvestemu delavcu na polju ljudske izobrazbe. Regulacija plač bo šele tedaj pravično izvedena, ko bodo dohodki učiteljstva enaki dohodkom državnih uradnikov XI. X. in IX. plačilnega razreda. (Ganglov, viharo odobran govor prinesemo zaradi pomanjkanja prostora celotno jutri)

Predsedništvo prevzame gospod Scheschark, ki podeli besedo g. Petschetu, ki navaja, da dobiva kranjski učitelj na petletnicah že med 5. in 10. službenem letu 600 K manj kot učitelj v dobro plačani avstrijski deželi. Ta odpadek pa znaša v 30 letih 9000 K. Nadalje je navajal še ostale nerazmerne razlike med plačo našega učiteljstva in onega na Češkem. Ves odpadek znaša za naše

učiteljstvo na temeljni plači in petletnicah v 30 letih okoli 24000 K. Tudi glede funkcijskih doklad dosega naše učiteljstvo le še ono na Goriškem. Govornik izreče upanje, da se bo ustreglo učiteljskim zahtevam že pri prihodnjem deželnozbornem zasedanju.

Predsednik g. Scheschark se zahvali govorniku ter izreče upanje, da naši današnji apeli ne bodo preslišani.

Nato prevzame zopet predsedstvo g. Gabršek, ki da besedo gg. Dr. H. Govornica razpravlja o enakih dolžnostih in enakih pravicah učitelje z učitelji. Avancement učiteljice na Kranjskem pa je dandanes po 20 do 25 službenih letih za borih 60 K na leto. S takim poboljškom bo komaj dekla zadovoljna. Zato zahtevajo učiteljice enakopravnost v temeljnih plačah. Nadalje razpravlja o poučevanju v ženskih ročnih delih, ki se mora sedaj vršiti brezplačno, dočim so v drugih deželah za to nastavljene posebne učiteljice. Tako se naj napravi tudi pri nas ali pa se naj učiteljice za to posebej odškodujejo. (Tudi ta govor prinesemo v celoti jutri).

Predsedstvo prevzame g. Jaklič, ki da besedo gosp. Slapšaku. Ta posebno navaja slučaje, da učitelju ni mogoče stanu primerno vzgojiti, t. j. izšolati svojih otrok, a ljudje potem kažejo s prstom, češ, druge zna vzgajati, svojih otrok pa ne. Potem razpravlja o nastalem pomanjkanju učiteljstva, da se zaman razpisujejo službe, in to celo voditeljev. (Klici: Bela Krajina!) To pomanjkanje pa bo naraščalo, dokler se učiteljstvu gmotno ne opomore. (Pritrjevanje.) Druga posledica je, da marširajo v naše šole eksistence, ki so drugod napravile bankrot, kakor đacarji, propadli dijak, pisarji, krojači in ljudskošolske učenke. Pride tudi na učiteljske kurze za izobražene učitelje, a kaj naj potem postane iz učitelja - krojača, kondukterja itd. (Viharno, razburjeno pritrdjevanje). Vselej, kadar prinesejo

časniki kako tako imenovanje, se čuti celokupno učiteljstvo v dno srca užaljeno. (Hrupno pritrdjevanje). Kaj nam morejo pomagati raznovrstne organizacije, ako ne bo ljudske izobrazbe? Razvaline v spomin! (Pritrdjevanje). Stran z našimi slabimi plačami in rana našega slabega šolstva bo ozdravljena.

Predsednik g. Jaklič se zahvali govorniku.

G. Slapšak prečita sledeče resolucije:

I. Kranjskemu učiteljstvu naj se odmerijo plače, ki bodo enake XI. X. in IX. činovnemu razredu državnih uradnikov.

II. Dokler pa ne izvedejo pristojna oblastva tega, zahtevamo to:

1. Petletnice po 200 K, ki pa se naj uštevajo od izpita učne usposobljenosti.

2. Aktivitne doklade po 200 K na leto.

3. Službeno dobo je skrajšati na 35 let.

4. Leti provizoriškega službovanja naj se štejeta v pokojnino.

5. Vojaška aktivna leta je šteti v službeno dobo.

6. a) V osebni status naj se uvrsti učiteljstvo po službenih letih od prebitega usposobljenostnega izpita.

b) Odstotke po plačilnih vrstah je razdeliti tako:

I. vrsta 25 %

II. » 30 %

III. » 25 %

IV. » 20 %

c) Provizoriške učitelje in učiteljice je uvrstiti v IV. plač. razred.

č) Vsemu učiteljstvu se mora pripoznati stanarina.

7. Opravilne doklade naj se zvišajo:

za enorazrednice na 150 K

» dvorazrednice » 200 »

» trirazrednice » 300 »

» štirirazrednice » 400 »

» pet- in večrazrednice » 600 »

Vrhutega naj se dovoli za vsak pa-

ralelni razred še 50 K remuneracije, ki ni všteta v pokojnino.

8. Učiteljice naj bodo v vsem in vsakem enakopravne z učitelji. Poučevanje ženskih ročnih del naj se jim posebe nagradi, ali pa naj se nastavi posebne učiteljice za ženska ročna dela.

9. Suplenti in suplentije z izpitom v Ljubljani (dobe po 200 K stanarine na leto.

Resolucije so bile seveda soglasno sprejete.

Predsednik g. Gabršek pozove dež. poslance k besedi. Burno pozdravljan nastopi poslanec in župan g. Iv. Hribar, ki želi zboru najboljše vspehe ter izjavi, da bi ne bilo ljubljanskemu učiteljstvu treba danes se z drugimi učitelji potegovati, ako bi ne bila mestu odvzeta skrb za plače. Nadalje naznani, da ga je prijatelj g. dr. Tavčar pooblastil izjaviti, da se vsemu pridruži, kar bo govornik obljubil. Govornik ponavlja svoje simpatije, ki jih je izrekel na lanskem »Zvezinem« zborovanju. »Vi ste državni uradniki, ki Vas nadzorujejo — večkrat še celo prestrogo — državni organi, plačevati Vas pa morajo občine.« Država je že prišla do prepričanja, da mora deželnim zakladom priti zdatno na pomoč. »Ljudskošolsko učiteljstvo je vredno, da se zvišajo deželne naklade tako da se bo ustreglo upravičenim njegovim zahtevam. Dežela se ne sme plašiti žrtve.« Govornik izjavi v imenu narodne napredne stranke, da se bodo poslanci te stranke zavzeli v deželnem zboru za zboljšanje učiteljskih plač. (Govorniku se viharo ploska.)

Došlo je mnogo brzobjav, med njimi tudi dež. poslanca g. Božiča.

G. Gabršek zaključi zborovanje s toplo zahvalo poročevalcem, gg. deželnim poslancem ter zakliče prvemu zaščitniku šolstva, presvitlemu cesarju trikratni »Slava«.

LISTEK.

Vis-à-vis.

(Konec.)

II.

Človek se včasih nenadoma spomni na zlate čase in težko mu postane. Nekaj čuti v prsih, kakor kamen in rad bi se iznebil te teže, ki postaja na noč še nadležnejša ... Sam sedi tiho in mirno in se drži za glavo, pa premišljuje zlate čase, ki so bili.

Tak človek je bil Stanko. Kadar je bil sam, polastila se ga je otožnost. Cvetke, ki so cvetele okoli njega kadar je bil v družbi, so ovene; raslo je okoli njega le trnje in ga zbadalo, tako neprijetno zbadalo. Spomini na zlate, mehke ure, so mu težili dušo, bili so mehki, a vendar tako težki, kakor kamen, ki leže človeku na prsi ob samotnih urah.

Ko se je poslovil od tovarišev, ni šel domov, ampak ven v prosto naravo, tu mu je bilo lahko ... Hodil je križem polja, ciljev sploh ni imel. Izrazil se je večkrat: »Nobenega cilja nimam, a kateri bo prišel najbližje mene, tega bom prijel

in ga tudi držal; cilji in ideali, ki jih hočemo doseči, se nam navadno zde tako daleč, da si jih ne upamo prijeti.«

Izprehajal se je dolgo po polju in truden se je vrnil domov. Naslonil se je na okno in gledal na ulico vrvenje ljudi. Nehote se je spomnil Milene in pogledal je na nasprotno stran. Bila je na oknu, ki ga je ravno odprla. Slavec in Vračko sta se poznala že dalj časa. Bilo je v šolskih počitnicah, ko je Vračko prišla k svoji sošolki, ki je bila doma istotam, kakor Stanko in tedaj sta se spoznala. In zdaj ko sta stanovala nasproti, sta mnogokrat govorila ... Tudi tisti večer sta govorila in sicer največ o Stankovih tovariših.

»Kdo pa je tisti, ki ima tako zmršene lase,« je vprašala Milena.

»Zajec, petošolec,« je odvrnil Stanko in dostavil: »Poet.«

Milena se je glasno zasmejala. Majhni beli zobje so se ji prikazali pri smehu in bila je res lepa.

»Tisti — oprostite, da se tako izrazim — osel, misli, da gledam njega, pa se moti.«

»Torej ste zaljubljeni v Središkega,« menil je Stanko in se nasmešnil, ker se je spomnil pepira, kateremu veljajo njeni pogledi.

»Haha! V tistega velikana. Veste kaj, do takih ljudi, kakor sta vaša tovariša, imam prav malo simpatije.«

»Zakaj ne?«

»Eden se vede kakor gledališki igralec na odru — notabene ne na cesti, ker na cesti hodijo lepo, — drugi pa je prepočasen.«

Stanko se je moral strašno smejati, kake obraze bosta delala tovariša, ko jima pove mnenje »boginje njiju duše ... angela najlepšega ...«

Milena se je umaknila iz okna, ker jo je klicala mati. Stanko pa je zrl še dolgo na ulico in mislil na čase zlate ... Lahek vetrič se je igral z njegovimi lasmi in mu hladil vroče čelo ... Nastopil je večer.

III.

Zgodaj zjutraj se je prebudil Zajec in misli so mu takoj ušle k Vračko.

»Milena! Milena! Milena!«

To je bilo njegovo geslo. Zaljubljen je bil prav resno, dasi tega še sam sebi ni obstal. Misli je, da je to le tisti občutek, ki ga ima možki ako sreča lepo žensko. A to ni bilo tako, bil je resno zaljubljen ... Hitro je vstal in se opravi. Zajutrkoval je ter hitel v šolo, kamor se je že v resnici mudilo, ker je v mislih na

Mileno pozabil koliko je ura. V šoli ni imel miru pred mislijo na Mileno. Risal je po matematičnem zvezku svoje in njene monograme.

Nesrečni zaljubljenici: kamor pogledajo, vidijo njen obraz. Povsod jih spremlja njena slika, njen profil ... Zajec je pričel znova misliti na Mileno. Zdaj mu je prišlo na misel nekaj originalnega. Vzel je kos popirja in zapisal: »V Elizij pridejo: Milena, Irma, Fani ...« A tu je imel smolo, zasačil ga je profesor in listek je romal na kateder. O to je bil drugi dan dirndaj s katehetom.

Tako je bilo Zajcu v šoli.

Podobno se je godilo Središkemu.

Ko je bilo konec šolskega pouka, šel je Zajec pod Stankovo stanovanje mesto domov.

In če ravno ni bilo Stanka na oknu zažvižgal je melodijo:

„Srček srebrni,
dol se obrni.“

Stanko je takoj vedel kdo, je in požvižgal:

„Ženska le vara nas“

in prišel na okno; tako sta toliko časa govorila, da je prišla na nasprotno okno Vračko, ki se je vedno

smejala Zajcu, kateremu se je navadno pridružil tudi Šimnov študent, kakor so tudi rekli Središkemu. Stanko in Milena pa sta si pomežikovala v takih trenotkih, ko ju ni nobeden videl ...

Tako je šlo več tednov zaporedoma. Zajec in Središki sta hodila k Stanku, Milena pa je koketirala z njima.

IV.

Nebrižno je sedel nekega popoldneva Slavec v svoji sobi in kadil cigareto, ko ga prideta obiskat tovariša. Žvižgala sta pod oknom, Stanko pa je sedel nepremično in čakal, kedaj se bosta utrudila ... Čez nekaj časa sta prišla k njemu v sobo. Prijazno ju je vsprejel, kakor vedno, dasi mu ni bilo ljubo, da ga obiščeta ravno v tem času, in moral je biti prijazen, ker je bil tudi Zajec vedno prijazen, če ga je obiskal.

»No, človeka zaljubljena, kaj povesta?« je vprašal.

»Ti, nikar norcev ne brij, jaz sem prišel do prepričanja (to je bilo pri Središkem večkrat), da nisem zaljubljen v Mileno, ampak — v Irmo, gledališko, koristko,« je pripovedoval Središki.

»E, ja? Res? — No potem je

Sprememba srbske ustave.

Srbija dobi zopet novo ustavo, dasi zadnja ustava še dve leti ni stara. Toda nikjer se menda tako naglo ne spreminjajo politične konstelacije, kakor na Srbskem.

Ustavo leta 1901 so napravili radikali, ki so bili takrat na krmilu. Seveda so si državne osnovne zakone tako prikrojili, da bi ostala njihova stranka za večne čase vladujoča. Nele v senatu in v državnem svetu so si zagotovili večino, temuči tudi svoje plače so si v ustavi uredili ter sploh skrbeli za to, da bi jih ne bilo mogoče pregnati iz varnih pozicij. Tudi volilni red, tiskovni in društveni zakon so si prikrojili po radikalnem obrazcu.

Ker pa je prišla pred nekaterimi meseci na krmilo nevtralna vlada, rad bi se kralj Milan neljubih mu radikalcev za vedno odkrižal, v ta namen pa se mora seveda tudi njihova ustava odpraviti. Seveda bi se za tako pometanje ne dobila parlamentarna večina, a to kralju Aleksandru in Zinzar-Markoviću ne dela skrbi. Saj se je od l. 1888. izdala že cela vrsta novih ustav, na pr. 1869, 1882, 1886, 1888 itd., a razun one leta 1888. so se vse oktroirale, t. j. uveljavile so se na absolutistični način. Da bi se to ne bilo zgodilo, stavile so se rad. stranki take zahteve, ki jih pač ni mogla sprejeti, ako se ni hotela sama umoriti. Zahtevalo pa se je od radikalcev, da dovolijo v odpravo senata, nadalje bi se naj prostovoljno odrekli svoji večini v državnem svetu in kasacij-skem dvoru; nadalje bi naj privolili, da se uvedejo javne volitve mesto dosedanjih tajnih ter bideloma podpirali vlado pri volitvah. Tudi svojemu strankinemu glasilu, »Ustavni zastavi« bi se naj odpovedali.

Ker tega radikali niso mogli dovoliti, nastopil je absolutizem. Kralj je skupščino razpustil ter oktroiral novo ustavo, ki je deloma prikrojena po ustavah iz leta 1882. in 1886.

Pravzaprav se ne more to, kar se je včeraj izvršilo v Beogradu, imenovati sprememba ustave; uveljavile so se temuči le določbe prejšnjih ustav proti oni iz leta 1901. Vsi zakoni, ki jih je izdala radikalna vlada, so se razveljavili, tako o imenovanju senatorjev, državnih svetnikov in kasacij-skih sodnikov; narodna skupščina se razpusti; odpravi se tiskovni zakon ter se uvede oni iz leta 1882.; nadalje občinski zakon (uvede se zakon iz leta 1866. z modifikacijami poznejših let) Ko se je vse to izvršilo ter so se imenovali novi senatorji in državni svetniki, se je zopet uvedla

Zajec brez skrbi,« je dostavil Stanko. »Veš, kaj takega sem tudi pričakoval, kajti, kar ti jaz svetujem, to storiš in zaljubiti se v Irmo, sem ti svetoval jaz.«

»Res je!«

Zajec se je med tem naslonil na okno in gledal na drugo stran, a kar naenkrat je odskočil in bežal proti vratom: »Vun gre, vun gre Milena!«

»Kaj pa je, če gre vun?« vprašala sta oba naenkrat in šla za Zajcem, ki je na vegastih stopnicah padel in se ravno pobiral.

»No, zdajle bi te morala videti Milena.«

Milena je šla na grad in Zajec za njo, ž njim sta morala iti tudi onadva rada ali nerada.

»Koliko staviš, da je Milena v štiriindvajsetih urah moja in da se tikava?« silil je Zajec Stanka.

»E, veš, ravno tak don Juan tudi nisi.«

»Kaj še, don Juan! Ali se ti blede, Zajec?«

* * *
Na gradu je bilo prav pisano življenje. Zajec se je takoj pomešal med ženstvo, kakor bi hotel pokazati, kaj premore, a se mu ni obneslo, vedno je segal v brke, kar je pričalo o veliki zadregi. Središki je delal kosmate opazke in hodil kakor »stojski modrijan«, kakor je zatrijeval sam.

ustava iz leta 1901. Kralj Aleksander je bil le dobrih pet minut absolutni vladar, da se je iznebil radikalcev in vsega, kar so ti ustvarili.

Sovraštvo med germanskimi narodi.

Nemci imajo pač najmanj pravice govoriti o separatistični politiki med Slovani. Saj niti v lastni pruski državi ne vlada med raznimi državami sloga, kaj šele med Nemci v Prusiji in sorodnim plemenim sosednjih držav. Najhujša mržnja obstoji med Danci in Nemci. Saj pa je to tudi umljivo. Nemška in Avstrija sta oropali Dansko najlepših pokrajin, Šlezvik-Holsteina. Danski učenjaki so od tedaj neprikrito kazali v svojih spisih sovraštvo do krvnih sobratov na Pruskem. Sloveči estetik Brandes je napram Madjarom izjavil, da mu je nemški jezik zopern ter se je rajši bratril s Poljaki. Dobro je še v spominu, kako so Danci javno zasramovali svojo kraljico in njeno hčerko, zato, ker sta bili iz nemškega rodu. In Angleži so Dancem podpihovali k sovraštvu do Nemcev. Danci so imeli za to tudi dovolj vzroka, kajti znano je, da so zakrivali izgubo Šlezvik-Holštajna največ nemški generali, ki so služili v danski armadi ter so baje Dancem naravnost izdali. Nemški cesar Viljem II. pa si je vtepel v glavo, da se mu posreči spraviti in zediniti vse germanske narode. Ni ga splašilo, da so ga Danci pri prvem obisku zelo hladno sprejeli. Potoval je nedavno drugič v Kodanj, napival v svoji gostobesednosti »najboljšim in najzvestejšim krvnim bratom«. Navidezno so ga Danci to pot tudi pristroneje sprejemali, tudi časopisje ga je pozdravljalo. Toda to so zelo omikani in vljudni Danci baje le storili, da ne kalijo svojemu priljubljenemu kralju slavnostnih dni, v ostalem pa ostanejo tudi nadalje nezaupni napram Nemčiji in njenemu sokrvnemu prebivalstvu.

Politične vesti.

O položaju je imel v Solnogradu posl. Sylvester govor ter povedal, da bo zbornica do binokosti rešila le spremembo opravnika in nekatere manjše železniške predloge. Velike predloge pridejo na vrsto šele po binokosti. Tiskovni zakon pa se bo najbrže obravnaval šele v jeseni.

— Vstaja v Macedoniji. Avstro-Ogrska in Rusija sta se obrnili na bolgarsko vlado, naj pazi na delovanje macedonskih odborov in na mejo. Temu koraku so se pridružile tudi ostale velisile. Ruska vlada zahteva še posebej razpust albanske garde in razoroženje

No, Zajec se je naposled vendar pridružil Mileni, ki se je na tihem smejala iz vsega srca.

»Gospodična, kaj se tako veselo smejite, ali se vam zdim smešen?«

»O, nikakor ne, jako pameten se mi zdite.«

»Daj časa sem že iskal prilike.«

»Sem videla, da!«

— a vas nisem mogel najti. Rad bi vam nekaj povedal ... Ali tu je preveč ljudi, ali bi mogli priti jutri na Nabrežje?«

»Hm, morda.«

Hodila sta potem molče drug poleg drugega, nek znanec Zajčev pa je citiral, ko je prišel mimo: Schiller pravi nekje:

„Gott Amor Ueberwinder!
Umarne deine Kinder!“

Milena in Zajec sta se smejala a šla tiho dalje. Počasi sta prišla do Mileninega stanovanja, kjer je Zajec še enkrat naročil:

»Jutri ob sedmih zvečer na Nabrežju«

Drugi večer je hodil Zajec na Nabrežju in čakal Mileno. Bila je ura sedem in čez, a Milene ni bilo. Od druge strani sta prišla Stanko in Pepe. Oba sta se smejala in Stanko je pripomnil: »Zdaj bom pisal svojo črtico dalje, katere junak boš ti Zajec — vitez Togenburg.«

Smejala so se vsi trije in šli narazen ...

albanskega prebivalstva. — Albanski pretendent Aladar Castriota je izdal v albanskem in italijanskem jeziku manifest, v katerem dvoumno opominja Albance k pokorščini do poglavarjev.

— Zaradi obiska angleškega kralja pri papežu se vrše še vedno pogajanja. Vatikan vztraja pri tem, da se ne sme obisk vršiti iz kraljeve palače, a ker nima Angleška svojega zastopnika, se ne morejo zediniti o tem, kje naj bi kralj Edvard izstopil, preden se poda v Vatikan.

— Diktatura na Finskem. Ruski car je dal vrhovnemu guvernerju na Finskem, Bobrikovu, popolno oblast, da odredi, kar se mu zdi prav. Bobrikov je začel svojo oblast že tudi izvajati brezobzirno, s čemer se bodo Finci le še bolj razkačili.

— Dreyfusova afera. Podpredsed-Jaures je razvil v včerajšnji seji francoske zbornice Dreyfusovo afero ter dokazal, da je sodišče vedoma postopalo krivično ter da je tudi generalni štab sokriv falzifikacij. Jaureseva razkritja so zbudila po vsem svetu veliko začudenje.

— Proti dvoboju v armadi se je odločno izrekel belgijski vojni minister ter tudi povedal, da v belgijski armadi že ni bilo med častniki 14 let nobenega dvoboja.

— Boji v Maroku. 4000 ustašev je napadlo trdnjavo Trajana ter jo razdajalo. Pri Tangerju se je vršil boj med štirimi plemeni, v katerem so šaviji podlegli ter zgubili 180 mrtvih.

Katoliški uzori.

(Dalje.)

V sistemu cerkvenega »božjega kraljestva« so bile torej posvetnim državam odkazane samo najnižje naloge, vse kar se je tikalo duševne in pravne kulture, je spadalo v delo krog cerkvi. Da država, ki ravno v najidealnejših in najvažnejših rečeh nima ničesar govoriti, sploh ni več samostojna država, leži na dlani. Besede, s katerimi so papeži izročali cesarjem pri kronanju v Rimu insignije cesarske oblasti, so javno naznanjale ta cerkveni program. Po teh papežkih izjavah so imeli cesarji pred vsem dolžnost, varovati in podpirati cerkev, varovati cerkvene nauke, premagovati in pokristijaniti pagane ter uničevati krivoverce in sploh vse nasprotnike cerkve. In tako je res bilo, dolga stoletja ni imela vsa notranja in vsa zunanja politika nobene druge naloge, kakor pospeševati posvetne namene rimske cerkve, ustanavljati škofije in samostane ter jih obdarovati z velikimi bogatstvi, uničevati krivoverce in pagane ter voditi krvave vojne v korist rimske cerkve. Vladači in velikaši so pri tem še izhajali, drugi stanovi pa so bili vsi neznanosko tlačeni. Največji trpin je bil pa kmet. Kmet tistih časov je bil večji mučenik, kakor vsi tisti svetniki in mučeniki, ki mu jih danes cerkev predstavlja kot vzore; kmet je bil slabši kot žival in je bil vsak dan takorekoč krvavo bičan in s trnjem kronan. Sem in tja je sicer dvignil svojo žuljavo pest in pobil nekaj najpogostejših božjih namestnikov in velikašev; a premagali so ga in mu z volovsko žilo vtepli »krščansko ponižnost«.

Kakor smo videli, je cerkev prepuščila državam pravzaprav samo eno skrb: vzdrževati predpogoje za absolutno gospodstvo cerkve o vseh važnejših zadevah. To je bila naravna posledica tega, da se je cerkev proglašala za najvišjo avtoriteto na svetu, po načelu, da je cerkev božja ustanova, država pa posvetna ustanova. Čim se je pri odmerjenju delokroga pripoznalo, da je cerkev različne nature, kakor država, da je božja ustanova, se ji je morala tudi pripoznati največja veljavnost tudi v vseh posvetnih rečeh. Takoimenovana »svoboda cerkve«, s katero se je do papeža Gregorija VII. zahtevala ločitev cerkve od države, neodvisnost cerkve od posvetnih oblastni, je med tem zadobila drug smisel. Z besedama »svoboda cerkve« se je sedaj zahtevala nadvlada cerkve nad državo. S »svobodo cerkve« so papeži odslej opravičevali vsako vtikanje v zgolj posvetne zadeve. Zaradi »svobode cerkve« je papež Inocencij IV. zaukazal, da se mora Friderik II. odstaviti in izvoliti nov kralj, v imenu »svobode cerkve« je oznanjal pravo križarsko vojsko proti Staufom. In papež Gregor IX. je v raznih bullah iz l. 1233. in 1239. oznanjal, da se godi bestialno divjanje inkvizicije, morenje in sežiganje poštenih ljudi zaradi »svobode cerkve«.

Cerkvena oblast se je koncentrirala v papežu in v njem je videla

cerkev roko, ki namesto Stvarnika vlada vsa svet. Tomaž Akvinski je svoji trditvi, da morajo kralji duhovništvu sploh pokorni biti, dostavil: »zlasti najvišjemu duhovniku, Petrovemu nasledniku, Kristusovemu na mestniku, rimskemu škofu, kateremu morajo biti vsi kristijanski kralji tako popolnoma pokorni, kakor samemu gospodu Jezusu Kristusu.« (Dalje prih.)

Obč. svet ljubljanski.

V Ljubljani, 7. aprila.

Predseduje župan Ivan Hribar, ki prečita zahvalo »Dirkališke zadruge« za odpis najemnine za zadnja tri leta.

Zapisnik zadnje seje se prečita in odobri.

Obč. svet. ravnatelj Senekovič prijavi kot nujni predlog poročilo o delovanju mestne hranilnice za leto 1902, da bi se isti odobril. Nujnost se sprejme. Poročevalec navaja, da se je izplačalo 6434637 K 65 h, vzdignilo pa 5276659 K 42 h, tako, da se je več vložilo kot izplačalo za 1,157.978 K 23 h. Vse vloge so znašale 16848040 K 02 h. Pasiva znašajo 17013083 K 56 h, aktiva pa 17152775 K 24 h, potemtako je čistega dobička 139691 K 68 h pri upravnem imetju. Ker pa se je tudi pri splošnem rezervnem in pokojninskem zakladu doseglo 21320 K, znaša končni čisti dobiček 161011 K 68 h, to je najvišji vspeh, kar jih je dosedaj izkazala mestna hranilnica. Skupni denarni promet je znašal 22,058029 K 91 h. Imetje hranilnice znaša dandanes 17535893 K 04 h. Poročilo se odobri ter se izreče načelniku upravnemu odboru in uradništvu priznanje in zahvala.

Potem se oglašajo obč. svet. dr. Staré z nujnim predlogom, naj se izvolita dva člana v naborno komisijo ter predlaga za to obč. svetnika Jos. Turka in Antona Goršeta. Sprejeto.

Obč. svet. Svetek poroča o prošnji gđ. Leonore Finčeve za podaljšanje miloščine v letnem znesku 100 K. Se dovoli.

Prošnji Avgusta Repiča za izbris služnosti glede pridobivanja gline se ugodi. Poročevalec obč. svet. dr. Staré.

Asistentom pri mestni hranilnici se imenuje Fran Abulnar, dose-danji provizorni asistent; na njegovo mesto pa provizornim asistentom dosedanj praktikan Viljem Trtnik. — Poročevalec obč. svet. Svetek.

Podžupan dr. vitez Bleiweis poroča o prometu v mestni klavnici in na živinskih sejmih tekom leta 1902. Klalo se je 596 govedi in 7 konj, več, a 316 prašičev manj kot v prejšnjem letu. Nazadovanju pri prašičih je nekaj krivo slabo leto, ker se je na Dolenjskem pridelalo manj piče, glavni vzrok pa je bila svinjska kuga in zaprtija meje na Hrvaškem. Poročilo se vzame na znanje.

Isti poročevalec poroča o delovanju mestne posredovalnice za delo in službe v letu 1902. Delovanje je ostalo skoraj nespremenjeno. Rešilo se je 5333 prošnje, oziroma ponudbe. Napredovalo pa je posredovanje glede stanovanj in letovišč. Se vzame na znanje.

Obč. svet. dr. Staré poroča o računskem sklepu regulacijske zaklada za leta 1901 in 1902. Dohodki so znašali 14181 K 39 h leta 1901 in 27350 K 26 h leta 1902. Zaklad znaša dandanes 60029 K. Se odobri.

Isti poročevalec poroča o zahtevi Schreinerjevih dedičev za odškodnino za odstop sveta na Francovem nabrežju. Isti zahtevajo 600 K, češ, da so zgubili vsled odstopa pri gradbi nove hiše po eno sobo v vsakem nadstropju. Ker pa bi na ta način morala plačati mestna občina m² z več kot 31 K, se dovoli le 500 K. Sprejeto.

Točka o odškodnini Alojziju Lileku za odstop sveta se odstavi z dnevnega reda.

Isti poročevalec poroča o ponudbi Andreja Šarabona glede odstopa sveta v Sv. Petra predmestju, kateri svet bi se potreboval za napravo okrožne ceste in ceste k domobranski vojašnici. Ker pa se zdi ponudba pretirana, se odkloni.

Isti poročevalec še poroča končno o ponudbi Zeschkovih dedičev glede odstopa sveta med justičnim poslojem in Dalmatinovimi ulicami. Za 5454 m² se zahteva 60000 K. Ker pa prispeva tudi justična uprava 10000 K, se sklene ponudbo pod formuliranimi pogoji sprejeti, da prodajalci podro do avgusta t. l. vse podrtje na tem svetu ter material prepušte mestu za posipavanje trga in cest. Kupnina se izplača iz regulacijske zaklada.

Župan želi obč. svetnikom veselo praznike ter zaključuje javno sejo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 8. aprila.

— Učiteljski shod v Ljubljani je dal »Slovenec« povod, da je v sinočnem svojem uvodniku nagromadil nekaj karakterističnih fraz. Glasilo tiste stranke, ki je proklamiralo šolo za prokletstvo naroda, ki je doslej oviralo vsako najmanjše zboljšanje učiteljskega gmoethega stanja, ki učitelje sistematično preganja, denuncira in obrekuje ter ščuje z veliko hudobnostjo neumno maso proti šoli in proti učiteljstvu, to glasilo je pozdravilo shod z obljubo, da bo učiteljske težnje spremljalo s svojimi platičnimi simpatijami, a le, če se »nasloni na ljudstvo,« to se pravi, če se z zvezanimi rokami izroči rimskim janičarjem in posveti vse svoje moči izključno samo delovanju za zboljšanje svojega položaja. Lepi nasveti so to in ker je v vsakem stanu nekaj garjevih ovc, ne dvomimo, da se najde tudi med učitelji tu in tam mož, ki bo »Slovenčevemu« modrovanju pritril in se po njem ravnal. Reklo se nam je, da bo današnji shod popolnoma nepolitičen. Z ozirom na to smo se tudi mi vzdržali vsake pripomnje, samo da na shod ne potisne kaka iz političnih naspotstev izvirajoča disharmonacija. »Slovenec« se ni držal tega, nego je skušal vodo skaliti, da bi v ti kalni vodi ribaril. Tiste učitelje, ki se dajo vjeti na »Slovenčeve« limanice, privoščimo klerikalcem prav od srca in ne bomo za nobenim žalovali. Saj mi ne zahtevamo in ne potrebujemo od učitelja drugega nič, kakor da so dobri in vestni šolniki. Za dobro šolo nam je, kajti dobra šola osvobodi najprej naš narod klerikalne more. Prav ker to vemo, ker poznamo važnost šole, se je in se bo naša stranka zavzemala za učiteljske težnje. Če hočemo imeti dobrih učiteljev, ki pa se ne dobe, če se jim ne zagotovi primerna plača. To je naše stališče in kdor spozna to naše stališče, bo uvidel zakaj nam ni dosti kake limance nastavlja »Slovenec«. Svoje modrosti je »Slovenec« zaključil s prorokovanjem, da bo morala naša stranka odnehati v svojem boju ali pa bo strta. Ti ljuba naivnost! Kaj ni smešno tako govorjenje v časih, ko je že ni vasi, kjer bi ne bilo odločno protiklerikalne stranke v časih, ko je duhovščina v tako slabem kreditu, kakor še nikdar ne, in ko grmi po vsi Sloveniji tako, kakor je grmel samo ob času reformacije. Prepuščamo »Slovencu«, da se tolaži z upanji kakor ve in zna, nas pa navdaja zavest, da je prihodnost naša in da ni preveč daleč ura, ko bo moral rimski klerikalizem kapitulirati ali pa bo pohojen.

Katoliška propaganda v Bosni.

Še se niso pomirili Mohamedanci zaradi protizakonitega pokatolicavanja mohamedanskih otrok, že je nadškof Stadler razburil pravoslavne Bošnjake na enak način. V Doboju službuje neki katoliški finančni paznik, čigar žena je pravoslavne vere. Zakonska imata dve hčerki, ena je stara 9 let, druga 5 let. Obe sta pravoslavne vere in po postavi v tej starosti ne smeta prestopiti k drugi veri. Postava ne brani prestopa, določa pa, da sme vsakdo šele tedaj prestopiti, ko je dosegel starost, ki jamči, da lahko spozna pomen tega koraka. Povodom vizitacije je nadškof Stadler ženo omenjenega finančnega paznika pregovoril, da pusti svoji hčerki krstiti in nadškof je otroka tudi res kar brez vseh formalnosti krstil in se ni čisto nič zmenil za postavne predpise. Izvedela se je stvar šele pozneje, ker starejša deklica ni bilo več h pravoslavnemu krščanskemu nauku. Seveda je med pravoslavnim prebivalstvom zavladala silna jeza. Stvar se je vladi naznanila, a vlada se ne gane. Kako more kdo tudi misliti, da bo vlada varovala postavo tudi proti kakemu nadškofu; v drugih državah so škofje in berači pred postavo enaki, pri nas pa je ta enakost le na papirju.

Dogodki v Rimanjih.

Iz Rimanj poročajo »Etnostia«: Te dni je bil naš vaški načelnik na c.

Dalje v prilogi.

kr. namestništvu v Trstu, da bi kaj poizvedel, kaj in kako je pravzaprav z zadnjim rekurzom. Hotel je k referentu, namestništvu svetovalcu grofu Marenziju. No, moral je čakati, ker je bil pri tem gospodu ravno — tržaški škof dr. Nagl. Dospevši na vrsto, je načelnik energično zahteval od rečenega referenta pojasnila, kaj in kako je z rešitvijo zadnjega rekurza. Gospod referent je svaril načelnika, da je on že dal stvar od sebe, Ricmanjci pa naj nekoliko potrpe! Načelnik pa se ni dal pomiriti po takih zagotovilih in je marveč vnovič zahteval, naj se mu da določen odgovor, kje da je omenjeni rekurz! Tako je prisilil gospoda referenta, da je ta gospod priznal, da je ta rekurz še na namestništvu!! Kar se pa dostaja svarila, naj bodo Ricmanjci malo bolj potrpežljivi, je odvrnil vaški načelnik: »Tako nam govorite vedno! Tretje leto je že, ko smo storili kakega za prestop v unijo, a še danes nimamo nikake rešitve! To je menda bilo zadostno potrpljenja. Zdaj pa ne pojde več tako. Pa pojdemo direktno na ministrstvo!« Po tej energični izjavi se je načelnik poslovil od referenta ter se podal k gosp. dvornemu svetniku, da bi morda tam poizvedel kaj natančnejšega. Tudi ta gospod je menil, da Ricmanjci bi morali biti nekoliko bolj potrpežljivi. Načelnik pa je odgovoril tudi temu gospodu, da Ricmanjci so več nego dovolj potrpežljivi, ako se pেমisli, da niti eden vseh njihovih rekurzov ni rešen. G. dvorni svetnik je tudi pripomnil, da je mladina v Ricmanjih slabo poučena in da ni ubogljiva. Na tem da so krivi stariši, ker jih navajajo tako. Tudi tej obdolžitvi se je naš načelnik uprl najenergičnejše. Da, to obsojito ni res, da bi stariši navajali otroke k upornosti. Ogorčenje je vse obde radi krutega postopanja z Ricmanjci in zato ni niti možno drugače nego da je tudi mladina pod utisom dogodkov. Dogodki delujejo, ne pa morda nauk starišev na upornost. Edino kriva pa sta — je zaključil načelnik — škofijstvo in ces. kr. namestništvo s svojim neprimernim in naravnost nerazumljivim postopanjem. V ponedeljek popoldne se je vršil zopet civilen pogreb — že četrti — nekega triletnega otroka. Sprevod so vodili, kakor navadno, srenjski poglavarji, na čelu jim srenjski župan Ivan Berdon, ki je tudi molil v hiši, med sprevedom in ob odprtem grobu. Pogreba se je udeležilo gotovo tri četrtine Ricmanjcev in Ložanov. Po vasi so krožili ves dan štirje orožniki. Mir se seveda ni kalil. Minolo cvetno nedeljo je bilo na latinski maši samo nekoliko šolskih otrok in dva tujca. Popoldne pa ni bilo nikake službe božje. Od nedelje popoldne je g. Krančič izginil iz Ricmanj. Zvonjenja seveda ni bilo nikakega, ker ključke zvonikov hrani kapelan g. Krančič.

— **Z Bleda** se nam piše: Posojilnica v Gorjah bi morala biti uzorna, ker je osnovana na katoliški podlagi, ali odkar je ondodni župan Žumer, njen načelnik, v »Slovenca« potrdil očitjanje od naše strani, da so brez hranilnične knjižice izplačali večjo svoto, se nam je vera v njeno varnost precej zmanjšala in celo omagala. Dotična ženska, katera je prišla v našo posojilnico jokajoč prosit sveta, kaj naj stori, da pride do svoje ulege, dobila je sicer drugič vso svoto izplačano, ali pravega zaupanja v tako posojilnico, katera izplačuje brez knjižice drugim osebam, vključ vsem olupšavam od Žumrove strani, ne more imeti nobeden, kdor je o tej stvari kaj slišal. Pračamo, ali se je svota izplačala drugi osebi na tisti katoliški podlagi, na kateri je vodil vavčavsko posojilnico duhovnik Drozd? Gorjanci se hvalijo, da delajo za svojo občino, posojujejo pa tudi v našo, kar je proti pravicam, seveda na katoliški podlagi. Ko je pred par leti župan Žumer polagal občinske račune brez blagajnične knjige in brez pravih prilog, mu je neki odbor nik očitil te in še druge nerednosti. Pri tej priložnosti je županu pomagal iz zadrege župnik Azman, zato tudi iz hvaležnosti podpiše vse, kar

mu narekavajo v farovžu, seveda na katoliški podlagi. Od gorjanskega župana do ribenškega za Boh. Stelo, do tistega Burja, kateri se zdaj v »Slovenca« strašansko učenega dela, ni daleč. Naš župan Peternel res ni tako učen, in dostikrat smo ga slišali, da je obžaloval, da ni v mladih letih imel prilike pogledati v latinske šole, ali glede njegove inteligence županu Burji se lahko nekaj proda, pa še vedno ne bodeta enaka. Vključ nižje gimnazijski učnosti ribenškega župana more toliko pojmiti, kakor oni in se lahko meri z njim v vsakem oziru. Kdor pozna oba, nam bo pritrtil.

— **„Pustite otročiče k meni“.** Razpiti župnik Sušnik v Črešnjem pri Slovenski Bistrici, ki ima vsak čas kaj opraviti s kazenskimi sodnikom, je bil te dni zopet obsojen na 200 K globe in sicer radi žaljenja časti in trpinčenja otrok. Žaljenje je storil v cerkvi. Sramotil je namreč tri župane svoje fare in pa cekmoštre, trpinčenje otrok pa je storil v šoli pri poučevanju krščanskega nauka. Neko dekletce je s palico tako pretepel, da je zdravnik še tri tedne pozneje našel vse polno črnih lis, Kristus je pač rekel: »Pustite otročiče k meni« — pa menda ne, da bi jih vinjeni duhovniki pretepali.

— **O Aleksandrov - Murnu** je prinesla »Agramer Zeitung« toplo pisan podlistek iz peresa Lun a č k a. Kmalu se bodo sosedni narodi bolj hvaležno spominjali naših pesnikov, kakor mi sami.

— **Umrli** je danes popoldne v starosti 24 let jurist 4. letnika, g. Emil Valentinčič, iz znane ugledne narodne rodbine ljubljanske. Pogreb bo v petek popoldne. Bodi talentiranemu in simpatičnemu mladenču zemlja lahka!

— **Iz Vipave** se nam piše: Dne 7. t. m. popoldne je umrl po daljšem bolehanju bivši okrožni zdravnik gosp. dr. Josip Kenda. Lahka mu zemlja!

— **Odbor ljubljanskega „Sokola“** je povabil z ozirom na ogromno delo, ki mu je nalaga štiri desetletnica, nad 50 članov v svrhu priprave za dostojno praznovanje društvenega jubileja. Ustanovilo se je iz teh članov osem odsekov, ki vsi izredno marljivo delujejo. Odkosi so se sestavili: tehniški odsek: načelnik dr. Murnik, zapisnikar Novak; stavbeni odsek: načelnik Duffé, zapisnikar Kolinsky; finančni odsek: načelnik Skale, zapisnikar Zadel; jezdniki odsek: načelnik dr. Kušar, zapisnikar R. Vesel, sprejemni in stanovanjski odsek: načelnik Rohrmann, zapisnikar Kajzelj; zabavni odsek: načelnik dr. Zrnik, zapisnikar M. Verovšek; tajniški odsek: načelnik Resman, zapisnikar Al. Vernik; pevski odsek: načelnik S. Nolly, zapisnikar J. Juk.

— **Slovenska šolska Matica.** Danes, 8. aprila t. l. ob 8. uri zvečer priredi »Slovenska šolska Matica« v Narodnem domu predavanje gosp. ravnatelja Henrika Schreinerja o »formalnih stopnjah«. Učitelji in šolski prijatelji se iznova opozarjajo na to predavanje.

— **Na c. kr. poštne uradu v Motniku** v političnem okraju Kamnik uvedla se je dne 4. aprila 1903 brzojavna služba (omejena dnevna služba).

— **Stavbeni razpis.** C. kr. železniško stavbeno ravnanstvo na Dunaju je naznanilo trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da je na delni proggi Podbrdo-Gorica-St. Peter železnice Celovec (Beljak) - Gorica Trst izvrševati podtalne zgradbe, posipa, nadtalne in vrhotalne zgradbe, železniške ograje, dobava in premetev železniških znamenj ter dobava mejnikov po ponudbi oddati. Ponudbe je najkasneje do 29. aprila 1903 do 12 ure popoldne vložiti v vložni zapisnik c. kr. železniškega stavbenega ravnanstva na Dunaju (k. k. Eisenbahnbaudirection Wien, VI, Gumpendorferstrasse 10). Natančnejše določbe za vložitev ponudb, seznam cen, račun stroškov i. dr. so pri imenovanem ravnanstvu in pri c. kr. železniškem stavbenem vodstvu v Gorici na vlogod.

— **Izpraznjevanje služba v deželni bolnici.** Na porodiškem in ginekološkem oddelku deželne bolnice izpraznjeno je mesto asistenta, oziroma sekundarja z letnim adjutom 1110 K, z drugimi užitki v znesku 84 K na leto in s prostim stanovanjem. Tozadevne prošnje vložiti do 25. aprila 1903 pri vodstvu dobroteljskih zavodov v Ljubljani.

— **V št. Lovrencu ob Temenici** se je otvorila s 1. aprilom t. l. c. kr. poštna nabiralnica, katera bo v zvezi s c. kr. poštним in brzojavnim uradom na Veliki Loki in se je poslovanje iste izročilo ondodnemu učitelju voditelju šole gosp. Pr. Potokarju.

— **Tatvina.** Andreju Podgorščaku, posestniku iz Vojške vasi pri Skaručini, je danes popoldne mlad lepo oblečen fant ukradel iz dvorišča »pri Figovcu« kobilo in voz ter se odpeljal neznano kam. Kobila je lepo rejena, črn pram, levo oko je bolelo, zadnja leva noga je pa pod kolenom bela. Kobila je vredna 300 K.

— **Prisiljenec** Jožef Šturm je včeraj popoldne pobegnil od dela na Poljanski cesti. Bežal je na grad, ter se tam skril v smrečje. V mraku se je priplazil v Lončarsko stezo, ter se vtihtopal v stanovanje učiteja Beleta. Hotel se je najbrže preobleči, toda sreča mu ni bila mila. Bil je zasačen in po dveh stražnikih odpeljan nazaj v zapor.

— **Tatvina.** Polcija je aretovala nekega Alojzija Zdešarja, doma iz Vnanjih Goric, kateri je pri J-xu kot mehanikar popravljaval kolesa ter denar zase obdržal. Pokradel je tudi več orodij pri Jaxu. Zdešar je delal tudi pri Töniesu kot ključar in tudi tam pokradel več orodij, katero se je našlo pri hišni preiskavi. Aretovanec se je izročil deželniemu sodišču.

— **Pogreša se** od 2. t. m. 12 let stari šolski učenec Andrej Rep. Drugim dečkom je pripovedoval, da hoče iti v Trst.

— **Pobegnil** je iz hiralnice 17 let stari slaboumen Anton Maslo.

— **V Ameriko** se je včeraj odpeljalo z južnega kolodvora 132 oseb, med temi je bilo 12 Kranjcev.

— **Izgubljene reči.** Frančiška Götzl je izgubila zlat pleten prstan s tremi diamanti, vreden 60 K.

— **Najnovejše novice.** Nameravani napad na kralja Edwarda. V Gibraltarju so zaprli avstrijskega anarhista Siegfrieda Nacht, pri katerem so našli spise iz katerih je posneti, da je nameraval napad na angleškega kralja. — Francoski minister Delcassé je nevarno obolel. — Splošni štrajk se je napovedal v Rimu. Vojni minister je dal več tisoč vojakov na razpolago pekom, mesarjem, tramvajem itd., ki bodo t. d. dela opravljali v slučaju štrajka. — Tigri so raztrgali misijonarja Kozma Gladerja v Chakanee v Indiji na potu, ko je nesel svojemu bratu Jeremiju jesti. Doma je iz Zwickenberga na Koroškem. — Smrt na cesti. V Celju se je zgrudil na cesti 87letni Konrad Adam in umrl. Zadel ga je srčna kap. — Ladja se je prevrnila vsled hude burje na otoku Eberso. Utonile so 4 osebe. — Skala se je utrgala pri St. Antonu in naredila mnogo škode. Odrgrala je pri nekem vlakcu pet vozov in jih zagnala 2000 metrov globoko v dolino. Eden konduktar je usmrten. — Dar ruskega cara. Ruski car je daroval za ustanovitev »Doma slovenskih žurnalistov« 200.000 rubljev. Temeljni kamen tega poslopja se bo položil pri otvoritvi razstave. Razstavljalni odbor bo povabil vse slovenske časnike ne glede na vero in strankarstvo. — Samomor. V Monakovem je skočila drž svetnika vdova Wisbeck iz tretjega nadstropja na cesto in je bila na mestu mrtva. — Izginil je v Budimpešti bogat trgovec Moric Brook in pustil v hotelu, kjer je stanoval, zelo dragocene reči. Najbrž se je usmrtil. — Poskusen samomor. V Trstu se je vrge pred tekoči tramvaj delavec Ivan Petrich z namenom, da ga povozi, vendar pa se je posrečilo tramvaj ustaviti in ga tako smrti oti. Bil je slaboumen in so ga poslali v umobolnico.

— **Zopet krah posojilnice.** V Hrubčah blizu Prostějova na Moravskem se je zopet primeril žalosten polom za »rešitev kmetov« ustanovljene posojilnice. Občina Hrubčice šteje 900 prebivalcev, kmetje so vneti klerikalci in veliki nasprotniki bližnjih mestjanov Prostějovskih. Ustanovili so že pred leti svojo posojilnico in sicer z neomejenim jamstvom svojih članov. Teh članov je kakih 600, vlog pa je 1397.583 K. Dasi je posojilnica že stara, ni dosegla nikdar količjak primernega dobička, to pa radi tega, ker je neprevidno gospodarila in imela skoro vsako leto kakšno izgubo. Sedaj je pa prišel krah. Posojilnica je posojala denar za stavbne spekulacije in pri tem izgubila velikanske svote. Te dni se je izkazalo, da je izgubljenih 800.000 K. Verjetno je, da se je zgodila tudi sleparija. Vodstvo posojilnice je imel v rokah poslovođa, ki je delal kar je hotel, ker kmetje niso bili sposobni, ga kontrolirati. Mož je imel 1600 K plače pa si je vender »prihranil« 60.000 K premoženja.

— **Ruski konzul Ščerbina.** Vsa evropska diplomacija je v strahu, da umrje težko ranjeni ruski konzul v Mitrovici, Ščerbina, kajti skoro gotovo je, da bi v tem slučaju prišlo do vojne. A tudi sicer je postalo ime konzula Ščerbine zgodovinskega pomena, kajti samo Ščerbini se je zahvaliti, da Arnavte niso zavzeli Mitrovice in da niso poklali vsega prebivalstva, kar bi bilo gotovo povzročilo vojno. Samo na energično zahtevanje konzula Ščerbine je šla turška posadka v boj proti Arnavtom. Dokler je trajal boj, je stal Ščerbina takorekoč srednji oganj, dobro vedoč, da se turško vojaštvo takoj umakne, če se konzul le za trenotek odstrani z bojišča, da niso Arnavte pokončali slovenskega prebivalstva v Stari Srbiji, kar bi se bilo gotovo zgodilo, če bi jim bila Mitrovica padla v roke, je edino zaslug konzula Ščerbine. Naravno je torej, da se vse zanima za tega moža. Profesor dr. Jovan Cvijić je v Beogradu pravi o njem: Ščerbina je eden najsimpatičnejših mož, kar jih poznam. Kadar sem z njim govoril, vedno me je obšla misel, da bo ta mož v ruski politiki igral še veliko vlogo. Njegovo obzorje je izredno široko, energičen je in s srcem in z dušo vdan svoji misiji. To je interesanten konzul, ne le po umu in značaju, kajti on ima tudi srce in toplo slovensko religijo. Ščerbina je sedaj 36 ali 37 let star, je srednje velikosti, plavalas in plavobradat, pravi Rus. Obnaša se mirno in tiho. Zna tudi srbski, arabski in turški. Znana mu je skoraj vsa literatura o Balkanu, zlasti politična in ekonomska, povrh pa ima izredno jasen pogled. V Skadru, kjer sem se seznanil z njim, sva se dostikrat razgovarjala o pomenu Mitrovice. Soglašala sva v tem, da konzul v Pri-zremu nima tolikega pomena, kakor konzul v Mitrovici. Ščerbina je glede Mitrovice pri vsaki priliki ponavljal: To je najvažnejša jez proti Arnavtom in še bolj proti Avstriji. Ščerbina pozna Arnavte bolje, ko vsi drugi konzuli na Balkanu. Prepotoval je večkrat Albanijo in si pridobil velikanski respekt. Prof. Cvijić je končal tako le: Kri tega poštenega Rusa ni zamenjati; ko bodo Arnavte čutili posledice svojega atentata na Ščerbino, dvigne zatirani srbski narod v teh krajih svojo glavo...

— **Klerikalci in spiritizem.** Neki bavarski liberalen list je prinesel za 1. april opis neke špiti-stične seje, pri kateri se prikazal duh pok. Tillyja, stopal je po dvorani ter neko lepo damo iz višjih krogov objel in poljubil. Tilly je bil v svojem življenju znan kot hud sovražnik ženskih vin. Ko je neki profesor v gostilni pozneje ta dogodek pripovedoval svojemu neverjetnemu tovarišu, a je ta pripomnil, da Tilly ni nikdar poskusil kapljice vina, se vzdigne z mize polna kupa vina, trdi ob sosednjo kupo ter se v zraku izprazni. Pa tudi drugo kupo izpije nevidni duh antialkoholnega Tillyja. Dasi je bilo dovolj jasno, da si je list ta dovtip privoščil za 1. april, vendar je glasilo katoliške inteligence, »Vaterland«, historijo ponovilo, imenovalo to »dejstvo«, ki se ne da zanikati. List je spravil to izmišljotino v zvezo z loursko prikaznijo, češ, sedaj bodo paš liberalci verjeli, da ako se navadnim duhovom dovoli v gotovem času in do gotove meje se med svet pokazati, da stori to tem lažje Mati Božja, ki je vendar — neodvisna. Ljudje, ki verujejo, da strašihudi Bitru z božjim dovoljenjem po svetu, verujejo tudi take prismođarije.

— **Ponos nemškega cesarja.** Cesar Viljem hoče obuditi na svojem potovanju v Rim obudovanje, če ne celo strah Italijanov pred nemško močjo. V ta namen si je izbral cesar največje ljudi za spremstvo. Spremljali ga bodo: podpolkovnik pl. Plüskow, največji častnik pruske armade, nadalje generalni poročnik pl. Scholl in ritmister pl. Kleist, ki sta tudi oba nad dva metra velika. Tudi za telesno stražo si je izbral dva največja podčastnika, katerih eden meri 2 m 7 cm. Izborna konkurenca Barnumu!

— **Japonsko žensko društvo, ustanovljeno v higijenične svrhe v Tokio.** Japonska, »dežela, kjer izhaja sonce« — še nedavno tega se ni prav nič razlikovala od starodavnega Kitaja, namreč kar se tiče krite (cofa), zaprtije od evropskih vplivov in fana-tične privrženosti k svojim domačim običajem in šegam, ter notranjemu redu dežele. No v tuku druge polovice XIX. stoletja je Japonska hitro vrgla raz sebe to okostenelo narodno kitarstvo, ter začela prejemati evropske običaje in navade in v sedanjem času se šteje — in sicer brez osnovane podlage — med napredne, po svoji kulturi in vseh drugih strokah znanja med zelo razvite moderne države. Ravno kar je v Japonski, prav tako kakor v Evropi, nastalo

živahno žensko gibanje. Tako n. pr. v prvostolnem mestu Tokio obstoja društvo žensk v higijenične svrhe, ustanovljeno pod pokroviteljstvom princezine Komatsu. Društvo ima namen, razširiti higijenično znanje in pomoč med narodom, ter za ohranitev zdravja sploh. Na vsakomesečnih skupščinah društva predavajo nalašč v ta namen naprošeni učenjaki o higijeni in o marsičem drugem koristnem, ki se potem natiska v društvenem glasilu, ter v velikih množinah razpošilja med narod. To delo postavljeno je na trdno podlago in mora se interesantnim Japonkam resnično priznati, da zelo navdušeno obiskujejo društvene sestanke ter z veliko vnemo delajo v prid svojega naroda.

— **Katoliški duhovnik in omožena ženska se vsemu odpovedala in pobegnili.** Duhovnik Charles Mc Nellis katoliški pop v Titusville, je bil aretirán vsled vladugarstva z omoženo žensko. V temnici je duhovnik obljubil, da se bo z gospo May Flaming, katera je povzročila njegovo aretiranje, oženil, kar najprej mogoče. Pop Mc Nellis in gospa Flaming sta že zadnje leto skrivno pobegnili iz Titusville, N. Y. v Elgin, Ill., kjer je Mc Nellis poučeval v igranju in petju ter obenem nosil vedno svojo popovsko obleko Cerkev in škofje so si mnogo prizadevali, da bi poravnali ta škandal, a spodletelo jim je vse. Neka prijateljica gospe Flaming je pripovedovala, da je Father Mc Nellis gospo Flaming popolnoma spravil v svoje mreže. Gospa Flaming ni prvotno marala za duhovnika. Podila ga je vedno od sebe, toda zato se je duhovni gospod kaj malo zmenil. Obiskoval jo je pogostoma in slednjič jo pripravil toliko daleč, da mu je zaigrala na glasovir. Nakrat se je pop pripognil in igralko poljubil. Gospa Flaming je bila vsled tega jako hudo razžaljena in duhovniku prepovedala vsak nadaljni vstop v njeno hišo. Posrečilo se mu pa je, jo zopet nekoliko potolažiti. Zahajal je kakor pred v njeno hišo in jo slednjič popolnoma zapeljal. Gospa Flaming je pustila svojega moža in otroke, ter pobegnili z »nedolžnim« Kristusovim namestnikom.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 8. aprila. Ogrski ministrski predsednik Szell je bil danes v izredno dolgi avdijenci pri cesarju in ima popoldne konference z Goluchowskim in s Körberjem.

Dunaj 8. aprila. »Fremdenblatt« prijavlja vsebino razgovora z nekim ogrskim državljanom o državnem prevratu, ki ga je uprizoril srbski kralj Aleksander. Ta državnik je rekel, da je Aleksander korak naperjen protiradikalni stranki, kar se vidi že iz tega, da med novimi ministri in med novimi senatorji ni nobene radikalca.

Carigrad 8. aprila. Vlada je baje dobila obvestilo, da nameravajo macedonski odbori uprizoriti več dinamičnih atentatov na turška vojaška skladišča.

Rim 8. aprila. Ker se med tipografi in delodajalci ni doseglo sporazumljenja, je bil sinoči proklamiran generalni štrajk, kateremu so se še pridružili kočjaži, tramvajski uslužbenci, peki in zidarji. V Neapolju štrajka 25.000 delavcev.

Pariz 8. aprila. Poslanska zbornica je včeraj nadaljevala razpravo o aferi Dreyfus. Jaures je spravil nove senzacionalne zadeve na dan. Seja je trajala do polu 11. ponoči. Zbornica je za postavila prioriteto Jauresovega predloga, izrekla vladi zaupanje in z 250 proti 75 glasom sprejela resolucijo, naj se afera Dreyfus ne odtegne delokrogu justice. Potem se je zasedanje zbornice odgodilo do 19. maja.

Pariz 8. aprila. Časopisi izrekajo kaj različne sode o posledicah Jauresovih razkritij. Čelo klerikalni - nacionalistični listi ne soglašajo. Tako n. pr. meni »Gaulois«, da je Dreyfusova afera ubita, »Intransigeant« pa da predloži vojni minister general André vse akte kasacijskemu dvoru. Jauresov list »La Petite République« je menda tudi tega nazora, ker

Oskrbništvo Luke Schumi-jevega konkurza.

svojo bogato izbero različnih velikonočnih jajc, atrap, zajcev
in raznih slaščic. (958-2)
Vsak dan sveže pince, potvice, kolači, presnice, naj-
finejše torte, pekarije in bonboni v največji izbiri.
Naročila za tujak in na deželo se izvršujejo najtočneje in najceneje.

**Moderna siva
sprehodna obleka
ali
salonska obleka**

Pri naročilih se sklicujte na ta časopis.

Resljeva cesta št. 3. Zagreb, Ilica št. 17.
G. kr. dvorni založnik Poslovodja
F. N. Netschek. Groslav Bernatović.

Američanski skrob na lesk

Fritz Schulz jun., Actiengesellschaft
Eger und Leipzig

zajamčeno prost vseh škodljivih snovi.

Ta doslej neprekošeni skrob se je prav izredno obnesel; ima v sebi vse za dober uspeh potrebne snovi v pravem razmerju, tako, da je uporaba vedno gotova in ahka. Zaradi mnogih ponarejanj naj se pazi na gorenjo tovarniško znamko, ki je natisnena na vsakem zavoju. Cena zavoju 24 vinarjev. Dobiva se v skoro vseh špicerijskih in drogerijskih trgovinah in prodajalnicah mila. 2 (660-2)

Št. 4528.

Razpis.

(980-1)

Podpisani deželni odbor razpisuje

službo okrožnega zdravnika

- 1.) v **Kranjski gori** z letno plačo 1600 K in aktivitetno doklado 200 K;
- 2.) v **Žužemberku** z letno plačo 1400 K in aktivitetno doklado 200 K;

ter s prostim stanovanjem. Prosilci za ti službi pošljejo naj svoje prošnje podpisaneu deželnemu odboru do dne 30. aprila 1903

ter v njih dokažejo svojo starost, upravičenje do izvrševanja zdravniške prakse, avstrijsko državljanstvo, fizično sposobnost, neomadeževano življenje, dosedanje službovanje ter znanje slovenskega in nemškega jezika.

Oziralo se bode le na take prosilce, kateri so najmanj dve leti že službovali v kaki bolnici.

Od deželnega odbora kranjskega v Ljubljani
dne 3. aprila 1903.

Naznanilo.

S tem vljudno naznanjam slav. občinstvu, da sem prevzel

gostilno „pri Lovcu“ na Bledu

kjer bom dočel pristna domača štajerska, dolenska in istrijska vina ter vedno sveže pivo.

— Izborna, občno znana kuhinja. —

Potujočemu občinstvu pa so na razpolago tudi lepe sobe.

Za obilen obisk se priporočam
z odličnim spoštovanjem

Fran Osterberger.

(965-1)

Prostovoljna prodaja zemljišč!

V Spodnji Šiški pri Ljubljani, ob državni Celovški cesti in treh občinskih potih do proge državne železnice ležečih

30 arondiranih stavbenih parcel

s površjem 4 oralov 300 □ sežnjev. Prodajo se posamezne ali skupno. Te parcele so zelo ugodne za stavbe manjših hiš, posebno za uslužbenec državne železnice.

Pojasnila daje lastnik

Fran Leskovic

posestnik.

Ljubljana, Sv. Florijana ulice šte. 1, I. nadstropje.

Enonadstropna v Vrhpolju pri Kamniku (Gorenjsko) ležeča

hiša št. 27

(7 sob, 2 kuhinji) s gospodarskim poslopjem (hlev, pod, kozolec) sadnim vrtom in travnikom (1½ oral). Hiša je bila pred 2 leti najmodernejši prenovljena, sobni tlak parketni. To posestvo ima lepo zdravo lego, s krasnim razgledom na mesto Kamnik in planine ter je jako pripravno za letovišče.

(936-2)

Zahvala in priporočilo.

Povodom svojega odhoda iz prijazne Postojne v belo Ljubljano, izrekam vsem svojim cenj. gostom in odjemalcem piva za zaupanje, katero so mi tekom 10 let izkazovali, svojo najsrčnejšo zahvalo ter prosim, da mi isto ohranijo i v bodoče.

Zajedno naznanim velenjenemu občinstvu stol. mesta Ljubljane in okolice, da sem prevzel s 1. aprilom t. l. dobro znano

gostilno „pri Novem svetu“ na Marija Terezije cesti.

Točil bom izvrstna in pristna dolenska, istrska in štajerska vina ter obče znano izborna pivo iz tovarne bratov Koslerjev v Ljubljani.

Istotako bom svojim cenjenim gostom postregel z okusnimi gorkimi in mrzlimi jedmi.

Sprejemal bom tudi abonement na kosilo in večerjo. Cene po dogovoru.

Pri gostilni je lep solnčenat vrt.

Gg. kegljalec je na razpolago lepo urejeno kegljišče, „ballmarjem“ pa prostorno dvorišče. — Pripravljen je tudi čeden, zračen hlev za konje.

Oziraje se na svoje mnogoletne izkušnje v gostilniški obrti, skušal bom slavno občinstvo povsem zadovoljiti ter njegovim zahtevam popolnoma ustreči.

Proseč obilnega obiska in blage naklonjenosti, bilježim z odličnim spoštovanjem

Fran Remic

gostilničar.

Postojna — Ljubljana.

Išče se

praktikant

za lesno trgovino, zmožen slovenskega in nemškega jezika.

Ponudbe na Ant. Deghenghi, Ljubljana. (944-2)

Hiša

z vrtom, gostilno in malo prodajalno (927-2)

pri premogovniku v Zagorju se po ugodnih pogojih ceno proda. Več se izve pri upravnistvu »Slov. Narodae.

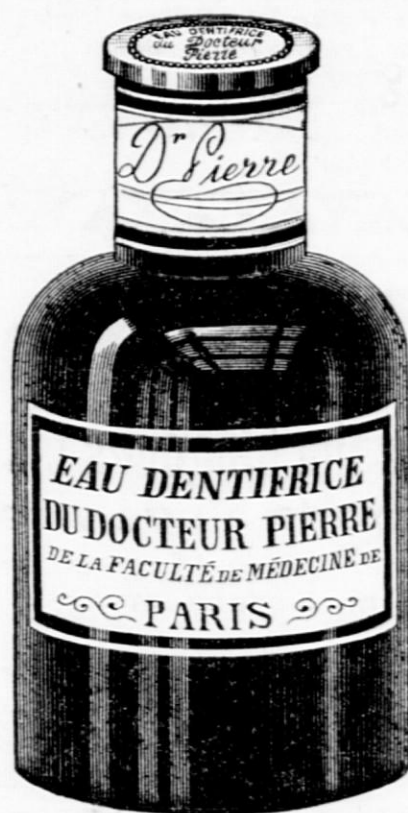
Najboljše domače zdravilo za želo. dec (po izreku župnika Kneipa Magentränklein je splošno znani

Encian

* Ta naravni produkt naj v nobeni družini in na nobenem potovanju ne manjka. V zalogi ga ima J. Sax, Vodmat, Ljubljana. *

GRAND PRIX

Pariška svetovna razstava 1900.

Svetovnoslavna ustna voda.

Dobiva se povsod. (231-21)

Vabilo

rednemu občnemu zboru

Posojilnice na Slapu pri Vipavi

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

kateri se bode vršil

dne 16. aprila t. l.

popoldne ob 3. uri

v posojilnični pisarni v Vipavi.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Odbritev letnega računa in razdelitev čistega dobička.
4. Priveljenje renumeracije načelstvu in nadzorstvu.
5. Volitev načelstva in nadzorstva.
6. Razni nasveti in predlogi.

Ako ne bode ob napominani uri zastopanih zadostno število upr. anih deležev, vršil se bode pol ure pozneje drugi občni zbor na istem mestu, z istim dnevnim redom, kateri sme v smislu §. 35. zadržnih pravil brez ozira na število zastopanih deležev veljavno, sklepati.

(960)

Načelstvo.

Predno drugod

kupite olje, poskusite prej svetovnoznanu trdko:

„The Russian-American Oil-Company Ltd.“

Ta družba razpošilja:

Olje za parne cilindre za prevroč sopar, kakor tudi olje za stroje in vretena.

Naša olja so čudovito cene ter se z njimi mnogo več prihrani, kakor pa z drugimi fabrikati te vrste, in so priznana najboljša olja sedanosti.

Popolna priznanja iz vse Evrope so na razpolago. (693-5)

Zastopnik:

Mihael Kastner v Ljubljani.

Pomladna in letna sezija!

— Nežne novosti —

slamnikov za dame in deklice

v bogati zalogi po zmernih cenah priporoča

J. Wanek, modistinja.

(826-3)

Št. 380.

Razpis službe.

Na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani je stalno popolniti

mesto učitelja

s sistemizovanimi prejemki.

Prosilci naj vlagajo svoje pravilno opremljene prošnje predpisanim potom pri c. kr. mestnem šolskem svetu v Ljubljani

vsaj do dne 5. maja t. l.

Na pomanjkljive in prekasno došle prošnje se ne bode oziralo.

C. kr. mestni šolski svet ljubljanski

dne 4. aprila 1903.

(977)

Lepo je novo otvoreno skladišče oblek v Ljubljani!

Vaak čas zadnje novosti konfekcijskih oblek za dame in deklice, gospode in dečke po najnižjih cenah.

„Angleško skladišče oblek“.

F. O. Netschek
c. kr. dvorni založnik.

Oroslav Bernatović

poslovodja.

(984-1)

Centrala: Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Filijalke: { Reoljeva cesta šte. 3.
Zagreb, Illica šte. 17.

Prostovoljna prodaja hiš.

Matija Hočvar bo prodajal dne 14. aprila, t. j. torek po Vel. noči, ob 9. uri dopoldne v Ponikvah, blizu dobrepolskega kolodvora

tri lepe hiše z lepimi vrtovi

primerne za penzioniste;

okoli 40 oralov gozda, njiv in travnikov

na drobne kose ali tudi skupno. Dalje

dva magacina

z lepim rezanim kamnom.

Hiše, kakor tudi njive so tikoma okrajne ceste na dobrepolski kolodvor, na lepi ravnini ob potoku Rašici.

Plačilni pogoji so jako ugodni.

(970)

Loterija za vojaški spomenik Deutschmeister-pešpolka

pod najvišjim pokroviteljstvom Nj. c. in kr. visokosti visokorodnega prevzvišenega gospoda nadvojvode Evgena.

Glavni dobitek

kron **75.000** kron

Ena srečka 1 krono.

Dalje dobitki v vrednosti po 10.000, 5000, 2000, 1000, 500, 500 kron itd. — v calem 6000 dobitkov.

Vsi dobitki se izplačajo od dobavnikov v gotovini po

odbitku 10%.

(968-1)

Žrebanje nepreklicno dnè 15. maja 1903.

Srečke prodajata v Ljubljani „Ljubljanska kreditna banka“ in menjalnica J. C. Mayer.